

A DÍJKIOSZTÓ ÜNNEPSÉGÜNKÖN LÁTHATÓ KIÁLLÍTÁSOK VEZETŐJE

Zeleiné Várhalmi Edit

A kereszték tövében. Az Egyeki Kálváriás-temető

A Hajdú-Bihar megyében lévő Egyek nagyközségben élek. Ezen a gyönyörű településen folytatom amatorként gyűjtőmunkámat. Számos csodálatos érték található községünkben, aminek megmentésén fáradozom.

Egyeken egy nagyon különleges Kálváriás-temető található. Ezt próbáltam bemutatni a III. Tradíció néprajzi gyűjtőpályázaton, a „Kereszték tövében. Az Egyeki Kálváriás-temető” című pályamunkámmal.

A kiállított fotókon mindenki számára próbálom elérhetővé tenni ezt az egyedi szép temetőt. A temetőt már az 1783-as katonai térképen is Kálváriás-temetőként jelzik. Kettős kunhalomra épült,

teljes egészében római katolikus temető. A 14 stáció oszlop a két kunhalom körül ölelve kör alakban helyezkedik el. Az Erhardt sírkápolna kupolásépülete belül festett díszítésű, márvány oltárral ellátott és lezárt földalatti sírkamrával rendelkezik. A temetőben két különböző Szekeres család sírkápolnája található. A tornyos Szekeres sírkápolna jó állapotban maradt fenn kívül és belül is. Apró márvány oltár található benne és egy rejtett kriptá lejárata. A másik Szekeres sírkápolna Jézus sírkápolnája is egyben. Vagyis a XIII. stáció befejező állomása is egyben. A Szekeres sírkamra két titkos bejáratát a Jézus testét vigyázó két római katona szobra őrzi. Az első kunhalom tetején álló három keresztet (Jézus és a két lator keresztje) 1885-ben Szekeres János állította első nevével, Kovács Katalinnal. Ő készítette a kunhalom belsejébe kiépített Jézus sírkápolnáját és sírkamráját valamint a stáció oszlopokat is. Az első kunhalom két oldalában található a Szekeres család két kriptája. A temetőben nyugszik Tárkányi Béla egykori helyi plébános édesapja. Tárkányi Béla részt vett a Biblia magyar nyelvre való fordításában. A temetőben közéleti sírok és I. Világháborúban elesett katonák magyar koronás sírkövei találhatóak. Különleges szoborsíremlékek, családi kripták találhatóak a sírkertben. A temető közel 40 évig csipkerózsika álmát aludta a sűrű gaz alatt, ma végre újra látogatható, egyházi szertartások és egyházi ünnepek színhelye.

Mészáros Erik

Betonkerítések Földeákon

Betonkerítéseket 1947-től kezdtek építeni Földeákon. Először a biztonság volt a cél. Később státuszszimbólum lett.

A betonkerítés készítésének folyamatait, a díszítés változatosságát és a készítő mesteremberek nevét

szeretném megörökíteni dolgozatomban a későbbi korok számára.

A tablón kerítésoszlopok, különböző betétlapok változatos mintáiból mutatok be válogatást. Az alsó betétlapok és felsőperemes betétlapok mintája általában eltér a többitől, mintegy keretként szolgál.

Napjainkban már nincs igény betonkerítésre. Divatos fa, téglá és kovacsoltvas kerítések vagy ezek kombinációi készülnek.

Bartos Olga

Csuhéfonás Szentdemeteren

A szentdemeteriek az 1940-es évektől készítik a kukoricaháncs tárgyakat. A csuhéból változatos formájú és méretű kosarak, dobozok, alátétek, lábtörölők készülnek, a sodrott szállal üvegeket, korsókat fonnak be. A feldolgozásra szánt leveleket megnedvesítik, vékonyra felhasítják és sodrott szálat készítenek belőle. A sodrott szálat fa ráámára rögzítik, leszövik, teljes száradás után leveleszik az elkészített tárgyat a fa ráámáról. Így megmarad a ráma adta forma.

A faluban szatyrozásnak nevezett kézműves tevékenységet mindenki ismeri. Télen egymáshoz jártak szatyrozni az asszonyok, az 1990-es évekig élt ez a szokás, nyáron a kapuba kiülve kötötték a kukoricaháncs tárgyakat.

Napjainkban, annak ellenére, hogy a falu asszonyai ismerik a csuhéfeldolgozás módját, egyre kevesebben foglalkoznak ezzel a mesterséggel.

Gyarmati Éva

A régi Torna vármegye szövött, hímzett kincsei

A kiállításban látható anyag egy átfogó gyűjtés második fázisába nyújt betekintést, az egykori Torna megye magyarországi (ma Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez tartozó) nyolc településének szövött és hímzett textiljeiből válogatva.

A Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) pályázata által támogatott gyűjtés a Helyi és Megyei Értéktárak anyagát (is) gazdagítja, így a helyi közösségek számára is időálló és hozzáférhető formában.

A konkrét gyűjtést a településekenként (*Barka, Beeskéháza, Bodoló, Bódvarakó, Szepsi, Szin, Szögliget, Tomagörgő*) mappába rendezett fényképek és táblázatok tartalmazzák. A településekenkénti táblázatok a tárgyak alapadatai (*megnevezése / keletkezési helye, ideje / készítő neve, születési éve / anyaga / technikája / méretei / állapota / fotók sorszámai / leírása / tulajdonos neve, születési éve / felmérés adatai*) mellett a könnyebb azonosíthatóság érdekében kisméretű tárgyfotókat is tartalmaznak. A lényeges adatok a további kutatások elengedhetetlen kiindulópontjául szolgálnak. A tárgyakról egész és részfotók is készültek a fontosabb, érdekesebb részek kiemelésével a könnyebb tanulmányozhatóság érdekében.

Fejes Lászlóné

Emlékek a csipkeverés nagykunsági történetéből

"Eddig a nagykunsági csipkeverésről rendkívül kevés információval rendelkezünk, éppen ezért a múlt században készült munkák, tervek, emlékek felkutatása és közreadása néprajzi és ipartörténeti szempontból is rendkívül fontos munka. Az adatközlők felkutatása, megszólaltatása, írott dokumentumok, csipkék, műhelyrajzok összegyűjtése nagy hozzáértést és rendszerező szemléletet igénylő, hatalmas feladat. Az így összegyűjtött információk kiadása a magyarországi csipkekészítést, mint hagyományörzést és mint művészi munkát is tovább gazdagítja." (Erdei T. Lilla)

III. TRADÍCIÓ TÁBOR
2015 JÚNIUS 26-30.
- ÖRKÉNY -

Tematika: Szakmai

továbbképzés
A néprajzi gyűjtés módszerei
Kézműves technikák elsajátítása Gyűjtés
műhelymunkák és konzultációk
Szakmai kirándulás Kecskeméten
Előadások és viták

Még öt fő idej, vagy korábbi pályázónk fogadására van lehetőség!
A kiválasztott jelentkezők számára a Tábor ingyenes
(4 éjszaka szállás kollégiumban, teljes ellátás)

Elérhetőségeink:

A Tradíció Tábor e-mailcímei:
gyujtoszakosztaly@gmail.com
z.vasvari@index.hu

A Tradíció Tábor telefonszámai:
t. 06-30-9901084, t. 0630-2802807

Gyűjteni érdemes!

A IV. Tradíció Néprajzi Gyűjtőpályázati felhívás előzetese:

TRADÍCIÓ NÉPRAJZI GYŰJTŐPÁLYÁZAT
2016

A 2016-os pályázati felhívás kiemelt kategóriája:

Napjaink folklórja, népművészete

A folklór egyik alapvető jellemzője volt, hogy hosszú időn keresztül lényegét tekintve alig változva hagyományozódott. A XXI. századra azonban a tradicionálisan folklórteremtő társadalmi csoportok feltartóztathatatlanul eltűntek. A folklór, a népművészet azonban – más formákban – továbbra is él, virágzik, csak meg kell látnunk azokat a jelenségeket, amelyek a folklórisztika törvényszerűségei szerint léteznek, működnek napjainkban is.

Kiemelt kategóriánk meghirdetésével két dologra is szeretnénk felhívni a figyelmét. Egyrészt arra, hogy **folklór jelenségek, szokások, hiedelmek napjainkban is élnek, születnek – és gyűjthetők.** Másrészt, hogy ezeknek a jelenségeknek a **gyűjtése ugyanolyan fontos, mint a tradicionális népi kultúra, folklór megőrzése, újratartása.**

Akiemeltkategóriakeretében várjuk napjaink *igaztörténeteit, modern mondáit, hiedelmeit (álomtörténeteket, álommagyarázatokat, rém- és kísérettörténeteket, képtelen történeteket stb.), viceket, megváltozott formában élő és új keletű népszokásait (az emberélet fordulóihoz kapcsolódókat: születés, leány- és legénybúcsú, lakodalom, temetés, halottkultusz; intézményekhez kapcsolódókat: óvoda, iskola, céges bulik, csapatépítő rendezvények; a vallási ünnepek új formáit: karácsony, húsvét, pünkösd; a média és a tömegkultúra közvetítette új formákat: Valentin-nap, Halloween).* Pályázni lehet az internet, a közösségi oldalak, az email és az sms folklórával, anti-proverbiumokkal (közmondások kifordításaival, átértelmezésével), falfirkákkal, tag-ekkel (grafitti aláírások), politikai és sport jelszavakkal, indulókkal, mondókákkal. Érdeklődéssel várjuk napjaink öltözködési, viseleti szokásairól, a nők haj- és ékszerviseléséről, a tetoválásokról és piercingekről szóló pályaműveket.

A folklór szöveg gazdag **fényképes-rajzos dokumentálása** a gyűjtés során bemutatásra kerülő jelenségek tökéletesebb értelmezését eredményezi. Fotózzon és illusztráljon!

A IV. Tradíció Gyűjtőpályázat teljes felhívása

2015 júniusban

várható a Magyar Néprajzi Társaság
Gyűjtő Szakosztályának meghirdetésében

www.neprajzitasasag.hu

Keresse fel pályázóink oldalát is:
<http://tradicio.weebly.com>

Gyűjteni jó!